

V VETERANSKEM TABORIŠČU JE IZBRUHNIL TIFUS

**ZA HUŠKOM, KI JE BIL POKOPAN
NA ARLINGTON POKOPALIŠČU, JE
CARISON PODLEGEL POŠKODBAM**

Drugi veteran je umrl vsled rane, ki jo je dobil v boju s policijo. — Huškova krsta je bila pokrita z ameriško zastavo. — Po hudem naliu morajo veterani taboriti s svojimi družinami v blatu. — Coronerjeva porota je razbremenila policiste, ki so ustrelili dva veterana.

JOHNSTOWN, Pa., 2. avgusta. — V taborišču, kjer se nahaja sedem tisoč veteranov, se je pojavil prvi slučaj tifusa. Bati se je izbruha epidemije. Za tifusom je zbolel veterani Harry Lowery iz Tampa, Fla.

Cambria County Medical Society je zahtevala od župana McCloskeya gotovo vsoto denarja za cskrbo bolnih veteranov. Župan je rekel, da iz občinske blagajne ne da denarja, ampak da bodo prišli meščani s prostovoljnimi prispevki na pomoč.

— Ali res mislite, da je Johnstown pozabil veliko povodenj leta 1889? Tedaj je ves svet pomagal meščanom, in tiste pomoči ne bomo nikdar pozabili.

Danes so prišli v taborišče zvezni uradniki z zapornimi povelji. Aretirali so tri veterane, ki so bili obdolženi tatvine.

Silen naliiv je zelo poslabšal položaj veteranov in njihovih družin. Spati morajo na blatnih, mokrih tleh. Hrane so imeli danes nekoliko več nego včeraj.

Uradniki državnega zdravstvenega departmanta, ki preiskujejo razmere v taborišču, so svetovali veteranom in članom njihovih družin, naj se dajo cepiti.

WASHINGTON, D. C., 2. avgusta. — Coronerjeva porota, ki je preiskala vzrok smrti dveh veteranov, je razbremenila policiste, ki so oddali usodopolne strele.

Polijski superintendent Glassford je pričal, da so policisti streljali v silobranu.

ANNAPOLIS, Md., 2. avgusta. — Poveljnik Walter W. Waters, poveljnik veteranske armade, je rekel danes, da se je posvetoval z guvernerjem Ritchiem. Prišla sta do zaključka, da bi bila v pravnem oziru naselitev veteranov v Waterbury, Md. nemogoča. Vsled tega bo svetoval veteranom, ki tabore v Johnstownu, naj se vrnejo domov. 25 akrov zemlje, ki jo je podarila Mrs. Maude Edgell ne zadostuje za naselitev tisočev ljudi.

V Waterbury se nahaja trideset veteranov, ki žive od milodarov. Neki moški jim je podaril dvesto hlebov kruha in petdeset funtov mesa.

BOSTON, Mass., 2. avgusta. — Tukajšnja postojanka Ameriške legije je objavila neko pismo predsednika Hooverja, da ni niti polovica članov bonus-armade služilo pod ameriško zastavo.

WASHINGTON, D. C., 2. avgusta. — Drugi veteran je postal žrtev bojev med veterani in policijo, samo nekaj ur zatem, ko je bila prva žrtev z vsemi vojaškimi častmi in celo ob salvi iz pušk, ki so bile nekaj dni poprej namerjene proti veteranom, pokopana na vojaškem Arlington pokopališču. Druga žrtev je Eric Carison, star 38 let, iz Oakland, Cal. Umrl je vsled rane, katero mu je prizadel strel iz vojaške puške v četrtek, ko je bil William Huška iz Chicaga na mestu ubit. Oba je utrelila policija.

Huška je bil pokopan na narodnem Arlington pokopališču. Istih vojaških časti bo deležen tudi

Spor med Bolivijo in Paraguayem narašča

**ČASI SE
BOLJŠAJO**

Železna tovarna ima dvakrat toliko naročil kot v juniju. — Tudi tekstilne tovarne pričenjajo z delom.

Reading, Pa., 2. avgusta. — Uprava Reading Iron Company, ki ima svoje tovarne v Readingu in v bližnjih mestih Pennsylvanije, je naznanila, da ima sedaj dvakrat toliko naročil kot v mesecu juniju. Kompanija je odprla zopet dve tovarni.

Bristol, Pa., 2. avgusta. — Žvižganje parnih pišcali ob sedmih zjutraj je poklicalo okoli 700 delavcev na delo v tekstilnih tovarnah, ki so pričele z obratovanjem. Delo bi pet dni na teden.

Hattiesburg, Miss., 2. avgusta. — Tatum Lumber Company, je pričela z delom in zaposlila 250 delavcev na svojih žagah in še več delavcev za sekanje in prevažanje lesa.

**EVROPSKE
TRGOVSKE
POGODBE**

Francija je sklenila celo vrsto trgovskih pogodb. Za nekatere ameriške izdelke ni več tržišča.

Pariz, Francija, 2. avgusta. — Francija je sklenila celo vrsto trgovskih pogodb z evropskimi državami ter bo s tem popolnoma zaprt trg za ameriško manufakturno blago, bakrene izdelke in sadje, kar predstavlja vrednost več milijonov dolarjev.

Kot je bilo uradno naznanjeno, so se pogajanja, katera je vodil trgovski minister Julijan Duran z Belgijo, Španjo in Italijo, povoljno končala.

Posebna francosko-belgijska pogodba znižuje francosko carino na belgijsko blago na tako stopnjo, da more Belgija, kot pravijo ameriški trgovci, prodajati svoje blago mnogo ceneje kot pa Amerika.

Ameriške cene so že bile na skalah, ko je stopila v veljavo nova pogodba. Za belgijske izdelke je treba plačati samo dva odstotka carine, medtem ko znaša carina na ameriške izdelke p štiri in tudi po šest odstotkov.

Carison. Oblasti so v brzjavni zvezi z njegovim bratom Johnom v Oakland.

Huškovo truplo je ležalo pri pogrebniku v krsti, na kateri je bila ameriška zastava. Pri mrtvaških obredih je bil navzoča njegova desetletna hčerka Loretta in njegova ločena žena Mrs. Frances Krivenko ter vojaška častna straža veteranov tujih

Clani veteranskega društva tujih vojn in dve postojanki Ameriške legije so se udeležili pogreba.

Oblasti so prepovedovale veteranom vdeležiti se pogreba, razun nekaterih uradnih zastopnikov, vključno W. W. Waters.

**SEN. BORAH SE
ŠE NI ODLOČIL**

Zaenkrat se še ni moglo izvedeti, če bo senator iz Idaho podpiral Hooverja ali Roosevelta.

Chicago, Ill., 2. avgusta. — Zvezni senator William E. Borah iz Idaho, ki se je tukaj ustavil na vožnji proti domu, je rekel časniški poročevalcem, da se še ni odločil, koga bo podpiral pri prihodnjih predsedniških volitvah.

Dostavil je, da za Hooverja ni nič kaj navdušen, to pa zaradi platforme, ki je bila sprejeta na republikanski narodni konvenciji, pa tudi za Roosevelta se ne bo zavzemal, ker hoče ostati zvest temeljnim načelom republikanske stranke.

Dasi je Borah odločen suhač, mu ni nič kaj po volji William Upshaw, predsedniški kandidat prohibicijske stranke.

— Zaenkrat vam morem le toliko reči — je dejal — da se bom udeležil volilnega boja v moji domači deželi. Mje stališče napram republikanskemu tiketu je isto, kot sem ga pred kratkim pojasnil v senatu.

Rekel je, da ne bo obiskal tukajšnjega republikanskega glavnega stanu in da ne bo konferiral z republikanskimi voditelji.

**JAPONSKA ODPOKLICALA
POSLANIKA**

Washington, D. C., 2. avgusta. — Poslanik Debuchin je dobil povelje, da se vrne v Tokio. Najbrže bo odpotoval 25. avgusta iz San

POLJSKA IN NEMCIJA

Varšava, Poljska, 1. avgusta. — Med Poljsko in Nemčijo se je poostrišlo diplomatsko razmerje, ko je Poljska obhajala dan "osvoboditve" poljskega dohoda do Vzhodnega morja, kar je dobila Poljska po versajlski pogodbi. To slavnost so po celi Poljski slovesno obhajali. Vsaka hiša, zlasti v Varšavi je imela razobešeno poljsko zastavo.

Tudi na hiši, kjer stanuje nemški poslanik baron Emil von Rintelen, je bila poljska zastava. Na njegovo zahtevo jo je policija odstranila, toda lastnik hiše jo je zopet razobešil, nakar jo je nemški poslanik strgal.

Vsled njegove diplomatske službe ni mogel biti aretiran, toda na zahtevo oblasti je policija vzela zastavo pod svoje varstvo.

**LAH OBDOLŽIL
FRANCOZE
KALITVE MIRU**

Italijanski diplomat je zatrjeval, da ščuvata Anglija in Francijo Jugoslavijo proti Italiji.

Williamstown, Mass., 2. avgusta. — Pred Političnim Inštitutom je govoril dr. Pasquale Villari, bivši član italijanskega ministrstva za zunanje zadeve. Francozom je očital, da podpirajo protifašistično gonjo in da je baš ta njihova agitacija povzročila, da je bilo tekom Mussolinijeve vlade usmrčenih petnajst oseb.

Po njegovem zatrdu je bilo zasnovanih na francoskih tleh nesteto zarot proti Mussoliniju. Nadalje je dolžil Francijo in Veliko Britanijo, da ščuvata Jugoslavijo proti Italiji ter da jo podpirata z orožjem, predvsem s podmornicami.

— Že sama navzočnost submarinov ob dalmatinski obali pričra o agresivnih namenih Jugoslavije.

**VOJNA SE JE PRIČELA
PRED 18 LETI**

Washington, D. C., 2. avgusta. — Danes je bilo 18 let, ko so bila diplomatska pogajanja napeta do skrajnosti in niso imela nikakega uspeha. 2. avgusta 1914 se je pričela pogubonosna svetovna vojna, katere posledice še danes trpe vsi narodi sveta.

Nemški čete v sivozelenih oblekah so drville čez francosko mejo pri Cirey 2. avgusta 1914. Ob istem času so ruski vojski koralki v Nemčijo. Tri dni prej predno se je pričela vojaško prodiranje, je Avstrija napovedala mali Srbiji vojno.

Nato so naglo sledile vojne napovedi, ki so privedle v bojni ples Rusijo, Nemčijo, Francijo, Anglijo in Japonsko. Pozneje sta sledili Italija in Združene države.

V več kot štirih letih je bilo poginanih v boj 65.038.801 ljudi. Krogle, bajoneti, plini in boleznii so umorile 8.538.315 mož in rani le 21.219.452.

Na bojno polje je bilo vrženih nad 300 milijonov dolarjev.

MAČKA V JEČI

Camden, N. J., 2. avgusta. — Camdenska kaznilnica je dobila posebnega jetnika. Mrs. Gladys Noblitt je bila obsojena na 30 dni zapora. Ker je rekla sodniku, da je njena mačka edina njena prijateljica na svetu, jo je sodnik obsodil v ječo za isti čas. Mačka je v kaznilniški knjigi ravno tako vpisana kot njena lastnica.

**TROJE TOBAČNIH
SKLADIŠČ ZGORELO**

Reidsville, N. C., 2. avgusta. — Silen požar je uničil tri skladišča, v katerih se je nahajalo poldrugi milijon funtov tobaka. Povzročena škoda znaša nad stotoseč dolarjev.

**ADVERTISE
in "GLAS NARODA"**

**LIGA NARODOV BO SKUŠALA
POBOTATI NASPROTNIKA**

ASUNCION, Paraguay, 2. avgusta. — Vlada je danes poslala v osrčje spornega ozemlja namreč v Chaco okraj, več oddelkov vojaštva. V zvezi s tem je izjavila, da nikakor ne bo odgovorna za posledice bolivijskih napadov. Vojaštvo je pod poveljstvom maršala Lopeza.

Patriotično navdušenje neprestano narašča. V Concepcion se je pri armadnem poveljstvu zgledilo več žensk, ki so zahtevale, naj jih sprejmejo v armado. S prostovoljnimi prispevki visokošolskih profesorjev je bil organiziran ambulančni zbor. Naborni častniki so morali zavrniti več sto mladotnih, ki so po vsej sili hoteli v armado.

Vlada je izvedela iz privatnih virov, da ji ponujajo štirje bogati Argentinci, ki imajo v Paraguay velike interese, trideset novih letal.

La Paz, Bolivija, 2. avgusta. — Washingtonska vlada je hotela posredovati med Bolivijo in Paraguayem, toda Bolivija je posredovanje v posebni noti odločno zavrnila.

Iz Santa Cruz poročajo, da je bil Rdeči križ popolnoma reorganiziran. V Tariji je praznovalo petnajst tisoč oseb bolivijsko zmago pri Fort Boqueron.

Ženeva, Švica, 2. avgusta. — Dr. Jose Matos iz Guatemale, predsednik sveta Lige narodov, je poslal bolivijski in paraguayski vladi brzojavko, v kateri ju opozarja na dolžnosti, ki jih imata kot članici Lige narodov.

Opozoril ju je, da sta leta 1928 obe deželi svedčano obljubili, da bosta vsak spor glede Chaco okraja rešili na miren način.

**JAPONSKA SE
PRIPRAVLJA NA
NOVO VOJNO**

Mandžurija se boji vojne med Japonsko in Rusijo. — Japonska pripravlja materijal in vojaštvo Rusija ojačuje Vladivostok.

Harbin, Mandžurija, 2. avgusta. — Po celi Mandžuriji prevladuje mnenje, da se bo jeseni gotovo pričela vojna med Japonsko in Rusijo.

Potniki, ki prihajajo iz Dairen, poročajo, da so videli mnogo francoskih tankov in municije. Drugi potniki z Vladivostoka podajajo natančna poročila o obsežnem ruskem vojaškem gibanju v Vladivostoku in okolici mesta.

Ameriški konzul je mnogokrat potoval v Manchuli ob ruskomandžurski meji, je preiskoval tamošnji položaj ter je o vsem kar je videl, poročal državnemu departmentu v Washington.

Komisija Lige narodov, ki je imela nalogo dognati vzrok japonsko-kitajskega spora, je naglo nabirala podatke, ko je izvedela o strogi cenzuri Mančoukuo vlade.

**DR. SEIPEL
JE UMRL NA
DUNAJU**

Seipel je kot kancler rešil Avstrijo. — Sklenil je pogodbe za posojila. Živel je v samostanu. ..

Dunaj, Avstrija, 2. avgusta. — Monsignor dr. Ignaz Seipel, kanonik, ki je bil avstrijski kancler in eden najvplivnejših diplomatov osrednje Evrope, je umrl.

Dr. Seipel, ki je bil bolan osem mesecev, se je pred enim mesecem preselil v samostan v Pernitz. Njegova bolezen ga je ovirala v političnem delovanju, vendar pa je bili izvoljeni za tajnika krščansko-socialistične stranke samo nekaj ur pred smrtjo.

Kot kancler je dr. Seipel v duhovniški obleki, katero je vedno nosil, obiskal glavna mesta evropskih držav, je popisal žalostni položaj svoje domovine, in ves politični svet je mislil, da hoče skleniti kakke državne zveze.

Njegovo potovanje je imelo za posledico, da je vsaka država, ječe se druge, dovolila Avstriji posojilo, ki je deželo saj za nekaj časa rešilo propada.

Četudi je bil dr. Seipel na čelu vlade, je vendar živel priprosto v samotni celici v samostanu Naše Gospe Presvetege Sreca, kjer je maševal vsako jutro. Opoldne je imel za kosilo samo juho, ki so jo prinesli v železnem loncu iz samostana.

Leta 1924 ga je komunist Karl Jaworek obstrlel in ko je bil dve leti pozneje zopet izbran za državne kanclerja, je naprosil predsednika Hanischea, da je napadalec pomilostil.

Leta 1929 je odstopil kot kancler. Medtem se je prijel jetika leve strani pljuč in se je naglo širila. Ves čas pa je še vsako jutro maševal, dokler ni mirno umrl.

Rojen je bil na Dunaju, kjer je obiskoval jezuitske šole. Po posvečenju je bil štiri leta kaplan, nato katehet na višji dekliški šoli in pozneje je poučeval moralno teologijo na dunajskem vseučilišču.

Med vojno ga je kralj Karol poslal v Švico, da bi se pogajal z zavezniki za mir. To se mu ni posrečilo toda ko se je vrnil, je bil imenovan za ministra javnih delov dva dni pozneje pa se je stara Avstrija zrušila.

**ŽRTVE LESNEGA
ALKOHOLA**

V zadnjih par dneh je umrl v dolnem delu mesta New York osemnajst moških vsled zavijanja lesnega alkohola.

zasluženi denar.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

HENRY KISTEMAECKERS:

V UMOLBOLNICI

— Gospod, prosim vas, nikar še ne odidite... poslušajte me do konca. Zanimalo vas bo, kar vam povem... V umolbolnici ne boste zvedeli nič zanimivejšega. Nikar še ne odidite!

— Toda gospod ravnatelj me kliče, saj vidite...

— Da, vidim. Ravnatelj že ve, zakaj bi rad preprečil najin pogovor. Kdo ve, kaj se utesne zgoditi. Morda niste takšen, kakor drugi. Sebičnost ni pri vseh ljudeh enako razvita. Morda se zdaj zdaj ne boste mogli otežiti groze, ki vas obide v tem peku, morda vas moje muke tako pretresejo, da jim boste hoteli napraviti konec. To bi bila za gospoda ravnatelja presneto neprijetna zadeva. Le pogledite ga, opazujte ga skrivaj, pa boste videli, kako je nemiren. Ali niste morda novinar?

— Da. Nekaj takega.

— Takoj se mi je zdelo, da ste... Zelo pozorni so namram vami. Pazi, da bi čim manj govorili z "bolnimi", kakor nam pravijo. Vaso pozornost odvrta od nas. Ko pa odidete, boste mislili, da ste si ogledali umolbolnico. Koliko samoprevara! Videli boste bolnico, prhe, gledališče, pralnico, vse razen umolbolnih. Če pa hočete videti umolbolne, gospod, ne zadostuje srečati se z njimi. Treba je prodreti v tajno njihove duševne bolezni. Umolbolnega spoznate samo iz razgovora. Poslušajte me. Glejte, ravnatelj gre k nama. Recite mu, da bi se radi z menoj malo pogovorili. Ne bo si upal zavrniti vaše prošnje, to je močan značaj in dobro ve, da lahko človek vse izgubi, če pokaže vznemirjenost. A dolgočasni vas ne bom, o tem ste lahko prepričani.

— Pa naj bo. Toda... Oprostite, gospod ravnatelj, da vas tako zažrujem.

— O, prosim, prosim, saj ni tako

ludo. Ali hočete pogledati v ženski oddelek?

— Zelo rad.

— Čas namreč hiti.

— Takoj pridem za vami. Ali bi mi dovolili, gospod ravnatelj, govoriti pet minut s temle gospodom?

— Prosim, prosim. Pravil vam bo, da je žrtve preganjanja. To je zelo zanimiv primer. Nič se nikar ne bojte. Sicer pa stoji tamle paznik in tudi jaz ostanem tu v bližini.

— Hvala...

— To je močan značaj, kajne! Ste opazili njegovo vznemirjenost? Moja hladnokrvnost vas bo pa morda še bolj presenetila, če zveste, da je ta mož ljubeč moje žene!

— Kaj pravite? Zares?

— Da, da; vidim, da si mislite: — Aha, ga že prijemlje! Ne, dragi gospod, prav nič me ne prijemlje. Kar vam zdaj povem, je le čista in gola resnica. In to je tudi krivo, da sem zdaj tu. V umolbolnici me drži zaprtega ljubeč moje žene. Si morate misliti kaj strahnejše... Toda stopiva malo v stran. Tu prihajajo nekateri umolbolni, ki jih vasa neznočnost razburja. Ravnatelj bi utegnil pograbititi to ugodno priliko, da bi prekinil najin pogovor in vas odvedel. Stopiva tu sem k zidu. Tako, sem. Zdaj pa čisto kratko:

Gospod vstopil sem v ta zavod kakor vi. Sedmega dne prihodnjega meseca bo tega točno dve leti. Vstopil sem kakor vi, prav kakor vi, kot radovednež, posetnik, v spremstvu istega ravnatelja in istih paznikov. Bil je krasen poletni dan, nekoliko soparen, viharjen... Vstopil sem okrog pol treh popoldne. Od tod pa nisem več odšel in morda nikoli več ne odidem.

Nekaj mesecev poprej sem se bil

naselil v tem krasnem in zdravem kraju, da bi si utrdil omajano zdravje. Kupil sem bil gradič, ki ste ga videli dva kilometra od tod, s parkom, razprostirajočim se ob cesti. Z ženo sva nameravala ostati tu do jeseni. Eva — tako je ime moji ženi — se je pa tu dolgočasila. Slučajno sva se seznanila z gospodom Beauvieuxom, ravnateljem tega zavoda. Bili smo sosedje. Poseti so bili vedno pogostejši. Kmalu je bil pri nas kakor doma. Posedeli smo naprej, da boste razumeli, kar bo sledilo: moja žena je postala njegova ljubica.

Ne morem reči, kakor sto in sto drugih, da tega nisem vedel. Še napočneja bi pa bila trditve, da sem to vedel. Nekaj sem slutil, da je bilo vse. A jaz se dobro poznam in vem, da sem ljubosumen, in moja ljubosumnost se kaže kakor pri vseh ekscentričnih in vihravih ljudeh v nezmisljenih izpadih v najbolj neugodnih in neutemeljenih trenutkih. Ker se dobro poznam, sem se boril z njo, samemu sebi nisem verjel, kratil sem se z vso silo svoje volje. Molčal sem, zalezoval svojo ženo in prežal. Toda nič se ni zgodilo, niti najmanjši znak, niti besedica mi ni dajala pravice do izpada. Nesrečo sem čutil, nisem je pa videl.

V tem stanju zlih slutenj in notranje razdvojenosti sem se dal nekoga popoldne zapeljati k ogledu umolbolnice. Že dolgo je naju valil gospod Beauvieux, naj si prideva ogledat zavod, pa sem ogled zaradi nerazumljivega odpora vedno odlašal. Zakaj sem tistega dne prišel? Menda je bilo že tako usojeno. Beauvieux je prišel po naju. Odpeljali smo se z zapravljenkom. Konj, polnokrvna žival, se je spotoma ustrašil premikajočih se senčreves. Košček papirja, ki ga je

(Nadaljevanje na 4. strani.)

PREZGODNI IN PREKASNI

IZUMI

Teško je odločiti, da-li tiči za novimi izumi resnično pozitivno jedro. Kdo bi na pr. pri znamenitih "smrtnih žarkih" ločil zrno od plevla? Anglež Matthews je leta 1926 zvedil angleško in italijansko vlado za nos, češ, da je izumil brezžično užiganje eksplozivnih snovi na daljavo. Z veliko težavo in šele po precejšnjem času so dokazali, da je goljufal s skrito žično napeljavo. Po Matthewsu je bilo še mnogo "izumiteljev smrtnih žarkov", toda do danes ni postal noben neoporečnega dokaza, da mu to ime pritise s polno upravičenostjo.

S problemom o drobljenju atomov je ista. Eden najprednejših pustolovev je bil dr. Friedrich Jonas, ki je pod imenom grofa Hohenaua in celo leta 1928 na londonski konferenci svetovne energije poročal o svojem istemu izumu za pridobivanje ogromnih energij iz nič z drobljenjem atomov. Neki reporter ga je razkrinkal kot predkaznovanega sleparja.

Italijan Saverio Natella je "pripodobil" s skrivnostnim aparatom celo "energijo iz zvezd" in je ž njo prižgal električne žarnice. Končno se je izkazalo, da je njegov aparat samo navaden dinamometer. Berlinčan Alfred Uhimann, tehnično popolnoma neizkušen človek, je "kuril" avtomobil z vodo namesto z bencinom in je počenjal še marisakakne podobne čudeže, toda vse to mu je rabilo za to, da je velikim industrijskim koncernom izvalil težke milijone.

Nesčetokrat pa se v ostalem dogaja, da je kakšen izum padel v vodo samo zato, ker je prišel prezgodaj. Ganswindt, ki živi danes v najbridejših razmegah, je prvi izumitelj trdega zrakoplova — a manjkalo mu je Zeppelinove energije, da bi svoj načrt tudi uresničil.

Pred dvajsetimi leti smo menili, da se bo železniški promet v bodočnosti razvil na enotračnih tirih in so tudi izumili stabilizirajočo vrtačko, ki naj bi odvrnila nevarnost, da bi se vlak prevrnil. Toda železnica na eno tračnico je šla v ropotarnico in tehnika je v zadnjem času našla druga pota.

Znameniti rotor, ki naj bi zrevolucioniral vso plobovo, se ni mogel tu uveljaviti, njegov princip so izkoristili samo za stisnjenje novih ventilatorjev na avtomobilih, tramvajih, železnicah. Mali avto inž. Graichen, ki ga poganja stisnjen zrak in ki se mu zaloga tega stisnjenga zraka obnavlja samo z vožnjo navzdol in s — streli iz puške, pa še danes ni našel financiera.

Mnogi izumi se nikoli ne uresničujejo, ker zapadejo že ob svojem rojstvu — smešnosti. Nemec Bisschoff je izumil "pušavno ladjo", ogromen zaboj na štirih, kakor hiša visokih kolesih, ki naj bi posredovala udobno vožnjo preko Sahare. Zadeva se je rodila seveda mrtvo, pač pa se je med tem pokazalo, da je najboljša prometno sredstvo v pušavah letalo. "Pušavna ladja" pa zavzema častno mesto med izumi, ki so prišli — prepozno. Izumov, ki so ostali sanja, se boš v zadnjih letih ne manjka in zadostuje, če navedemo neštete poskuse za pridobivanje energij iz morja, vulkanov, vetra in solne toplote, ameriške "ljudi-stroje", robote, metode za spreminjanje neplemenitih kovin v zlato, "epohalne" medicinske izume itd. Vrednost izumu se da premeriti prečestokrat pač šele po letih in marsikatera domislica, ki so se ljudje smejali, je pozneje spravila svet za dober korak naprej.

TRAGIČNA SMRT

V Sarajevu se je pripetila težka nesreča. Hči trafikanta Zorka Živkovič je bila s svojim fantom v kavarni in domov grede je krenila po železniški progi, ki dela za mestom oster ovinek. Privozil je vlak in lokomotiva je zgrabila Zorko ter jo strahovito razmesarila. Po eni verziji je šlo dele prostovoljno v smrt.

BABJA VAS

CLARA VIEBIG

30

— Pojdi domov, — mu reče skrbno. — Prehladil si se. Ježeš, celo noč tukaj v jarku. Pojdi, greva! — Hotela se ga je prijeti za pazduho in ga peljati, toda palme jo vstran.

— Hočeš me učiti čednosti; pusti me, ti terejalka! Ne potrebujem nobene pridige; kar pojdi! — Treplje z nogami in maha z rokami, izgubi ravnotežje in se zopet zvrne v jarek.

Ali se je kaj pobil? Prestrašena čaka nekaj minut, nato pogleda navzdol. Tam leži z zaprtimi očmi in odprtimi usti, blede kot mrliče. Zdaj pa se oglasi njegovo enakomerno smrčanje.

Barbka teče proti vasi. Pozabila je solato. Močno potrka na Moffertovo kočjo in takoj vstopi.

— Luca, tvoj mož leži zunaj —

Beseda ji obstane v grlu. Tu sedi orožnik iz Oberkaila in ziblje Luca v svojem naročju. Malo v zadregi poskoči Luca.

— Kaj pa je vendar? — vpraša nejevoljno orožnik.

Barbka jeclja: — Tvoj mož leži zunaj v jarku, pojditte, gremo!

— Pustite ga ležati, — pravi orožnik in si zavila brke.

— Toda lahko ga doleti smrt, je zelo slab.

— Kaj mi poveš? — Luca postane radovedna in prosi Barbko, da ji pove vse natančno. Toda niti za trenutek je ni minil njen vesel smeh.

— V jarku, — celo noč?! Ježeš, ubogi Peterček! Da, tako je; vedno se potika okrog. Barbka, bodi tako dobra in mi pokaži kraj.

Ko greste obe ženski iz kočje, pridejo Tina, Liza in Veronika. Videle so, kako je tekla Barbka. Njihove oči so radovedno žarele.

— Kaj se je zgodilo?

— Peterček — v jarku! Hahaha!

Tina se zvija od smeha in se drži za senice. Od veselja vriska in maha z glavo, da se ji razpustijo temne kite.

— Hahaha, — se smejete Veronika in Liza in Luca se smeje z njima.

— Gremo ponj. Pojdemo!

V diru, razposajeno kričeč. Lasje jim vihrajo po zraku in krila jim frfajo, ko drvi jo za Barbko po stezi v dolino.

Ni bilo prvokrat, da je prišel Peter pijan domov. To je bil že kar njegov posel, hoditi od vasi do vasi in posedati po gostinah.

Odkar je "podedoval", ni več delal. Ne da bi bil prej mnogo delal, toda sem in tam je kaj brkljal in s popravo cerkvenega lesa je celo napravil mojstrsko delo. Župnik ga je celo javno s prižnice za to pohvalil.

— Zdaj mu ni več treba delati, — reče Luca in zadovoljno pogleda na svoje lepo krilo. Kmalu po plesu na Oberkailu je prišlo blago in Peter je pismonoši na polici pri oknu ponosno odšel osem trdih tolarjev.

Bili so še oni stari tolarji, katere si je izposodil pri Krumscheidu, dolarji z različnimi napismi, kot: "Bog z nami, Bog blagoslovi domovino, Bog — čast — domovina. Na tolarjih ki jih je zopet dobil stari Krumscheid, sta bila glava in napis manj jasna. Gotovo so šli že skozi mnogo rok. Pod prsti so bili mastni, zareze ob robu so bile obrabljene.

Toda bili so pravi dolarji in veselo cmokaje jih je starec zaprl v omaro, srečen, da je tako brez vsake težave prišel do svojega denarja.

Nek čuden nemir se polasti Petra. Bile so noči, ko sploh ni prišel domov; zopet noči, ko je bil doma, toda je v veliko Lucijino začudenje prišel k njej v posteljo šele ob jutranji uri. Privadila se je na oboje. Ker ni imela nikakih misli, ga tudi ni več vpraševala: — Povej, Peterček, kaj delaš tako dolgo tam v čumnati?

— Nekolikokrat je zarenčal nad njo: — Jezik za zobmi in se brigaj za svoje stvari! Zdaj se je valjala po stelji; kadar ga je slišala kaj ropotati in se ji je zazdehalo, se je obrnila proti steni.

Vedno je bila vesela. Vsa vesela se mu je vrgla okoli vratu, ako ji je kdaj prinesel kako malenkost s svojih potovanj.

Enkrat je bil na Oberkailu, zopet v Spang Dahlen; zopet en dan v Grosslittgen, nato zopet v Ober-Oefflingen; danes v Musweil-

er, jutri v nasprotni strani v Bettenfeld, to stran Lauseheida in onstran Hupperath, vedno sem in tja od vasi do vasi. Tja do Mandersheida je hodil in celo do Dauma. Po vsej okolici je bil poznan, v ožjem in širšem krogu. Gostilničarji so ga bili veseli, kadar je prišel; imel je namreč navado, takoj vreči na mizo svetli tolar.

— Tukaj, vzemi si račun!

Včasih je tudi zmenjal kakemu kmetu, ki je bil vesel, ako je mogel zamenjati svo plesnivi bakreni in niklasti denar za svetle tolarje.

Nobenega pomanjkanja niso več trpeli in vendar je bil Peterček zelo slab. Še nikdar poprej mu niso oči tičale globoko pod čelom. Boječe in potrto je povešal svoj pogled k tlom. Samo, kadar je popil nekaj kozarčkov žganja, so mu zaškrile oči. Tedaj pa so njegove temne oči zažarele kot živo ogelje. V divjem veselju je Peterček tedaj bil ob mizi: — Koliko velja svet?! — In pil je ter pil, da se je onemneščen opotekal.

Dež in sneg ga nista stregnila, onahovaje se je vlekel po samotnih cestah skozi temne gozdove. In takrat je divje govoril sam s seboj. Kričal je, naglas zmerjal drevje in je mahal in otepal z rokami kot norec.

Obledela mu je mahedrala ob telesu, njegov obraz je bil suh in vendar so se babe obešale nanj kot čebele. Danes ta, jutri druga. Tina ga je popolnoma obvladovala. Plamtele je okoli njega kot ogenj ob suhi brsti, in objemala ga je in šegotala, dokler se ni vnel. Tedaj pa je bil tudi v stanu zagoreti in vse skrbi so se razkadle; sicer samo za nekaj trenutkov, toda v teh trenutkih ji je izpolnil vsako njeno željo.

Bila je nenasitna; zdaj je poželela to, zdaj to: broško, ruto, prstan, predpasnik, sladkarije in razne pomade. Moral je je enkrat peljati s se, enkrat tja. Prilizovala se mu je in se mu branila, objubljala je in odpovedala in ako ji je kdaj jezen zaklical: — Pusti me v miru in pojdi mi izpred oči, — se mu je smejala in obraz. — Pojdi mi izpred oči! Teči k svoji Luci, tam moreš gledati, kako se ž njo zabava orožnik iz Oberkaila.

In ni govorila neresnice. Ko je privkral zalotil orožnika pri Luci, je tudi v divji ljubosumnosti. S stisnjenimi pestmi mu je divje pretil: — Ven, ven! Ubijem vas — ven, nesramnež, ven!

Orožnik je šel; njegovo dostojanstvo je bilo užaljeno. Samo na pragu se še enkrat obrne in mu zapreti s kazalcem desnice: — Samo pazite! Razžaljenje višje oblasti je kaznovano z zaporom. — Vi — posebno vi, — in pljume na tla. Petru se zdi, kot bi orožnik nepredirno gledal na vrata čumnate. — Vi sploh nimate nikake časti, da bi še kaj govorili. Od vas zahtevam za sebe spoštovanje, drugače pridem enkrat in vas zgrabim za vrat; vi tepec!

Zapre vrata in naglo zapusti negotoljubno hišo.

— Kaj misli s tem? — zavpije Peterček; njegove oči se neprestano vrtijo.

— Molči, Peterček, molči! — Bala se je svojega moža.

— Jaz naj bi se pazil in me bo prijel za vrat?! — mrmra Peter. Tedaj pa zatuli: — Kaj je rekel o tej čumnati — kaj? Odgovori!

NADALJEVANJE SLEDI

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

Knjigarna "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

POVESTI in ROMANI

Splošna Knjižnica:

(Nadaljevanje.)

St. 65. Idijot, IV. del 90

Vol 4 deli 3.25

St. 66. Kamela, skozi uho slavnika, vesoljca 45

Slovenski pisatelji II. sv. 1. Potresna povest, Moravske stike, Voljeda Pero i Perica, Črtice 2.50

Tigrovi zobje 1.00

Tik za srce 75

Tatle, (Bevk), trd. vez. 75

Tri indijanske povesti 30

Tunel, soc. roman 1.20

Trenutki oddiha 50

Turki pred Dunajem 60

Tri legende o razpelo, trd. vez. 65

Tri rože 80

Tisoč in ena noč:

I. zvezek 1.30

II. zvezek 1.40

III. zvezek 1.50

3 KNJIGE SKUPAJ 3.75

Tisoč in ena noč (Rape)

vez. mala izdaja 1.00

Ugrabljeni milijonar 1.20

V kremenjnih inkvizicijah 1.30

V robstvu (Matičič) 1.25

V gorakem zakonju 85

V oklopnjaku okrog sveta:

1. del 90

2. del 90

OBA SKUPAJ 1.80

Za kruhom, povest 35

Zadnja kmetička vojvoda 75

Zadnja pravda, vez. 70

Zgodovina o nevidnem človeku 35

Zmaj iz Bosne 70

Življenje slov. trpina, izbrani spisi

Aleševca, 3. zv. skupaj 1.50

Zlatokopi 20

Ženin naše Koprnice 45

Zlata vas 50

Zmote in konec gđ. Pavle 45

Zbirka narodnih pripovedk:

I. del 40

II. del 40

Znamenje štirih (Doyle) 50

Zgodovinske anekdote 30

Z ognjem in mečem 3.00

Zločin in kazen:

I. in II. zvezek 1.00

vezana 1.25

Zgodbe Napoleonovega huzarja

vezana 60

Zgodbe zdravilnika Muznika 70

Zlati pantar 90

Zbirka slovenskih povesti

1. zv. Voljodimir ali poganstvo 35

2. zv. Hudo, bradno 35

3. zv. Vesela povesti 35

4. zv. Povesti sinjke 35

5. zv. Studen na bo. — Naš vsakdanji kruh 35

SPISI ZA MLADINO

(GANGL)

3. zv. trdo vezano. Vsebuje 12 povesti 50

4. zv. trdo vezano. Vsebuje 5 povesti 50

5. zv. trdo vezano. Vinski brat 50

6. zv. trdo vezano. Vsebuje 10 povesti 50

IGRE

Beški trgovec, Igrokaz v 5. dejanju 60

Cyrano de Bergerac, Herična komedija v petih dejanjih. Trdo vezano 1.70

Edela, drama v 4. delu 75

Gospa z morja, 5. del 75

Lokalna šolnica, 3. del 50

Marta, Semen v Richmondu, 4. dejanja 30

Ob vojski. Igrokaz v štirih slikah 30

Tončkovsajne na Miklavjev večer, Mladinska igra s petjem v 8. dejanjih 60

R. U. R. Drama v 3. dejanjih s predlogo, (Čapek), vez. 45

Revizor, 5. dejanje, trd. vezana 75

Veronika Deseniška, trd. vez 1.50

Za križ in svobodo, Igrokaz v 5. dejanjih 35

Ljudski oder:

4. zv. Tihotapec, 5. dejanje 60

